

Socialstyrelsen

Sociale indsatser, der virker

Om 'Strategi for Udvikling
af den Sociale Indsats'

Viden til gavn

Sammen kan vi udvikle sociale indsatser, der virker

Social- og Ældreministeriet har en Strategi for Udvikling af den Sociale Indsats (SUSI), som Socialstyrelsen implementerer i samarbejde med kommuner og andre aktører på det sociale område. Læs her, hvordan I som kommune eller socialt tilbud kan være med til at udvikle og udbrede sociale indsatser, der virker.

Det er lokalt, at kendskabet til borgerne er størst. Sociale indsatser kommer derfor kun til at virke efter hensigten, hvis kommuner og relevante sociale aktører er med i udviklingsarbejdet.

Med Strategi for Udvikling af den Sociale Indsats (SUSI) inviterer Socialstyrelsen kommuner og sociale aktører ind i et fælles udviklingsrum, hvor vi gennem en systematisk tilgang bringer vores samlede viden og erfaringer i spil.

Formålet er at udvikle indsatser i fællesskab – indsatser, der virker og opleves som meningsfulde. Børn, unge og voksne, som har behov for en social indsats, skal opleve, at de i praksis får den hjælp og støtte de har brug for. At den indsats, de modtager, reelt gør en positiv forskel, så de opnår bedre trivsel og livskvalitet og mulighed for at deltage i samfundet på lige fod med andre.

Udviklingsarbejdet følger en systematik og finansieres typisk af det nationale Udviklings- og Investeringsprogram, der rummer midler til metodeudvikling på det sociale område. Indsatserne kan have både borgerrettet og organisatorisk karakter.

Socialstyrelsen inviterer jer som kommune eller socialt tilbud til at byde ind på de SUSI-initiativer, som meldes ud på socialstyrelsen.dk og herigennem være med til:

- **At bygge oven på** det, der virker.
- **At udvikle indsatser med afsæt i praksis**, dvs. sammen med både medarbejdere og de borgere, som skal have gavn af indsatsen.
- **At målrette udviklingen af sociale indsatser** til de faktiske behov, så indsatsen får potentiale til at blive udbredt i hele landet.
- **At dokumentere**, om indsatsen virker og er økonomisk bæredygtig.

I denne pjece kan I læse mere om, hvordan I som kommune eller socialt tilbud kan deltage i udviklingsarbejdet, og hvad det indebærer for jer at indgå i et initiativ.

Fasemodel for udvikling

Med SUSI er der udviklet en systematisk tilgang til at modne, afprøve og udbrede indsatser på socialområdet. Strategien gennemføres af Socialstyrelsen i samarbejde med kommuner og andre aktører på det sociale område.

Når vi i samarbejde følger strategien, øger vi sandsynligheden for at udvikle sociale indsatser, der virker for borgerne i jeres kommune. Det er jeres garanti for et målrettet udviklingsforløb, hvor vi bruger hinandens tid og ressourcer bedst muligt.

Kernen i strategien er en fasemodel, der definerer vejen fra identificering af et socialt problem til modning og afprøvning af en veldokumenteret indsats, som kan udbredes i hele landet.

Der er fire faser: Screening, modning, afprøvning og udbredelse. Som kommune (og evt. tilbud) har I typisk mulighed for – efter ansøgning – at være med i én eller flere af de tre sidste faser.

Som samfund skal vi kun investere i indsatser, som vi kan forvente er virksomme. Derfor vurderer vi – efter fastlagte kriterier – efter hver fase, om der er basis for at fortsætte med at udvikle og i sidste ende udbrede indsatsen.

SCREENING

MODNING

AFPRØVNING

UDBREDELSE

SCREENING

Screeningsfasen udføres som udgangspunkt af Socialstyrelsen med inddragelse af viden fra den kommunale praksis. Formålet med denne fase er at sikre et solidt vidensgrundlag, før det egentlige udviklingsarbejde sættes i gang.

Problemstilling identificeres

Med udgangspunkt i, hvor der efterspørges nye indsatser i kommunerne, identificerer og indkredser Socialstyrelsen det sociale problem, som indsatsen skal løse eller afhjælpe.

Afdækning af viden på området

Socialstyrelsen afsøger eksisterende viden, herunder om der findes lovende praksis* i de danske kommuner, som vi kan bygge videre på. Vi inddrager også forskning, praksis i de øvrige skandinaviske lande og ikke mindst borgernes input og forslag til løsninger. Det belyses også, om der er forhold ved indsatsen, som møder modstand hos borgerne, deres pårørende eller i kommunen/på det sociale tilbud. Arbejdet beskrives i en vidensrapport.

***Lovende praksis**

Nogle sociale indsatser har særlig stor sandsynlighed for at skabe positive forandringer for borgerne. Socialstyrelsen kalder det lovende praksis, og der er 11 fællestræk, der karakteriserer disse indsatser.

[Læs mere om typologien i håndbogen](#) på Socialstyrelsens hjemmeside.

Foreløbig beskrivelse af indsats

Socialstyrelsen laver en foreløbig beskrivelse af indsatsen, så I som kommune kan se, hvad I skal være med til at udvikle, hvis I deltager i de næste faser (modning eller afprøvning). I beskrivelsen står der tydeligt, hvad de forventede gevinster er, og hvilke krav indsatsen stiller til jeres organisation, fx til etablering af nye samarbejdsflader.

Eksempel på screeningsinitiativ:

- › Screening vedr. ambulante indsatser til voldsudsatte

Produkter i fasen:

- › Vidensrapport
- › Foreløbig beskrivelse af indsatsen

KRITERER FOR AT FORTSÆTTE

- Når en række kriterier er opfyldt, kan et screeningsinitiativ videreføres til modningsfasen. Indsatsen skal være:
- › Fagligt velbegrundet
 - › Realistisk i både afprøvning og drift
 - › Efterspurgt

MODNING

I denne fase kan I som kommune søge om at være med til at videreudvikle den foreløbige beskrivelse af indsatsen. Formålet er at justere og tilpasse indsatsen, så den til sidst betragtes som klar til at blive afprøvet systematisk i forskellige kommunale kontekster.

Involvering og indflydelse

I modningsfasen samarbejder typisk tre til fem kommuner, Socialstyrelsen og evt. andre sociale aktører om at udvikle, tilpasse og kvalificere den foreløbige indsats over en periode på tre til fire år. Det vil være åbent, hvordan indsatsen kommer til at se ud i sin endelige form, og I skal derfor være parat til at arbejde tæt og forpligtende sammen med de øvrige kommuner om at udvikle indsatsen.

I samarbejdet indgår også en evaluator. I nogle initiativer tilbydes kompetenceudvikling, og der kan være tilknyttet særlig ekspertise, fx en metodeleverandør.

I har som deltagende kommune stor indflydelse på, hvordan indsatsen skal fortolkes, implementeres og tilpasses. I får mulighed for at præge indsatsen, så den passer ind hos jer. Med samarbejdet får vi i Socialstyrelsen mulighed for at teste, om indsatsen kan fungere i forskellige kommunale organisationer og kontekster.

Modningsinitiativer igangsættes via en ansøgningsrunde, der udmeldes på socialstyrelsen.dk.

Tilbud til kommunerne i fasen er som udgangspunkt:

- › Processtøtte
- › Støtte i forbindelse med evaluering/data
- › Evt. økonomisk tilskud fra pulje til udviklingsarbejdet
- › Evt. kompetenceudvikling
- › Uddannelse i Den Socialøkonomiske Investeringsmodel (SØM)

Indsatsudvikling og dokumentation

Indsatsen skal være velfungerende både for de borgere, der modtager den, og blandt kommunens medarbejdere og ledere. Erfaringerne skal også dokumenteres, og det er derfor vigtigt, at I som kommune er klar til at tage aktiv del i denne del af arbejdet også.

Som udgangspunkt kompenseres de deltagende kommuner økonomisk for det ekstra arbejde, der følger med modningen af indsatsen.

Socialstyrelsen understøtter desuden kommunerne i det lokale udviklingsarbejde ved bl.a. at yde processtøtte gennem hele forløbet. Sammen arbejder vi intensivt med evaluering, dokumentation og implementering af resultater.

Eksempel på modningsinitiativ:

- › Modning af model for samarbejder og indsatser til børn og unge med bekymrende skolefravær

Produkter i fasen:

- › Endelig indsatsbeskrivelse
- › Evalueringsrapport
- › Omkostningsvurdering og eventuel beregning i den Socialøkonomiske Investeringsmodel (SØM)

KRITERER FOR AT FORTSÆTTE

Når en række kriterier er opfyldt, kan et modningsinitiativ videreføres til afprøvningsfasen. Indsatsen skal:

- › Være færdigudviklet og defineret
- › Være succesfuldt implementeret
- › Vise lovende resultater
- › Ikke være urealistisk dyr
- › Være accepteret og efterspurgt

AFPRØVNING

I denne fase afprøves den færdigudviklede indsats med henblik på at undersøge, om indsatsen virker og gør en værdifuld forskel for de mennesker, indsatsen er til for. Det undersøges også, om indsatsen har potentiale til at blive udbredt.

Afprøvning af den færdigudviklede indsats

I afprøvningsfasen kan interesserede kommuner søge om at være med til at afprøve den færdigudviklede indsats. Afprøvningsfasen varer typisk tre til fem år. Som deltagende kommune får I vejledning og støtte til at implementere en ny indsats, som forventes at være standardsættende på området. I vil samtidig blive kompenseret for de dokumentationsopgaver, I forpligter jer til som en del af afprøvningen.

Afprøvningsinitiativer igangsættes via en ansøgningsrunde, hvortil der kan være tilknyttet midler. Udmeldingen sker via socialstyrelsen.dk.

Evaluering

I samarbejdet om evalueringen indgår, ud over de deltagende kommuner og Socialstyrelsen, også en evaluator og eventuelt en metodeleverandør.

Det er en forudsætning for en evaluering af høj kvalitet, at indsatsen implementeres ensartet i den kommunale praksis. Det skal vi derfor sikre i fællesskab. Sammen skal vi også sikre en grundig dokumentation af indsatsens implementering og resultater. Evaluator sørger for de nødvendige redskaber og systematikker, og i kommunerne skal I være behjælpelige med – med hjælp og rådgivning fra evaluator – at få data indsamlet på den rigtige måde.

Tilbud til kommunerne i fasen er som udgangspunkt:

- › Processtøtte
- › Støtte i forbindelse med evaluering/data
- › Evt. økonomisk tilskud fra pulje til udviklingsarbejdet
- › Evt. kompetenceudvikling
- › Uddannelse i Den Socialøkonomiske Investeringsmodel (SØM)

Efter afprøvningsfasen ved vi, om indsatsen virker efter hensigten og gør en reel forskel for de borgere, som indsatsen er udviklet til. Det undersøges også, om der er eventuelle bi-effekter af indsatsen.

Investeringspotentiale

Investeringspotentialet undersøges også for de indsatser, hvor det er muligt. Med afsæt i data fra kommunerne afdækker evaluator etablerings- og driftsomkostningerne og sammenholder det med de økonomiske konsekvenser af indsatsen. På den måde indregnes besparelser, som følger af fx et mindsket behov for støtte i målgruppen eller øget beskæftigelse.

Beregning i

“Den Socialøkonomiske Investeringsmodel” (SØM), tydeliggør investeringspotentialet ved indsatsen for lige netop jeres kommune. Dette kan I fx bruge i en politisk forelæggelse af en forankringsplan.

Eksempel på afprøvningsinitiativ:

- › Mestringsindsats til unge og voksne med ADHD og tilsvarende vanskeligheder

Produkter i fasen:

- › Effektevaluering
- › Beregning af investeringspotentiale i Den Socialøkonomiske Investeringsmodel (SØM) (hvis muligt)

KRITERER FOR AT FORTSÆTTE

Når en række kriterier er opfyldt, kan et afprøvningsinitiativ videreføres til udbredelsesfasen. Indsatsen skal:

- › Være implementeret som forudsat
- › Have et rimeligt forhold mellem indsatsens omkostninger, effekt og økonomiske konsekvenser
- › Have positiv effekt for borgerne
- › Være efterspurgt
- › Have et realistisk driftsperspektiv

UDBREDELSE

Formålet med denne fase er at udbrede den dokumenterede indsats til alle interesserede kommuner.

Støtte til implementering

I udbredelsesfasen vil alle kommuner få mulighed for at søge om at være med til at udbrede indsatsen. Socialstyrelsen tilbyder kompetenceudvikling og rådgiver om implementeringen. Som led i rådgivningen vurderes det, om de lokale forudsætninger for at arbejde med indsatsen er til stede, og hvilke resultater kommunen/tilbuddet kan forvente.

Udbredelsesinitiativer igangsættes via en eller flere ansøgningsrunder. Udmeldingen sker via socialstyrelsen.dk.

Monitorering af fortsat effekt

Typisk vil Socialstyrelsen bede om at kunne følge med i, om indsatsen fortsat er effektiv, også når den kommer ud at 'leve' i kommunerne. Det gør vi ved, inden for rammerne af GDPR mv., at følge de borgere, som modtager indsatsen, på CPR-nummer. Ved hjælp af registerdata undersøger vi også langtidseffekterne, så vi ved, hvordan indsatsen evt. påvirker forhold som fx boligsituation, beskæftigelse og uddannelse.

Derudover vil Socialstyrelsen have fokus på at støtte jeres datapraksis. Det kan fx være i form af ledelsesunderstøttende data til bedre styring af området, der kombineres med data til sikring og fastholdelse af kvalitet i indsatsen.

Eksempel på udbredelsesinitiativ:

- › Udbredelse af Stepping Stones – til forældre, der har et barn med handicap

Tilbud til kommunerne i fasen er som udgangspunkt:

- › Kompetenceudvikling
- › Implementeringsstøtte
- › Uddannelse i Den Socialøkonomiske Investeringsmodel (SØM)

Socialstyrelsen

Edisonsvej 1
5000 Odense C
Tlf. +45 72 42 37 00
www.socialstyrelsen.dk